VN2026-003353
rve monumenten en archeologie

Gemeente Amsterdam

DB

Voordracht voor DB Stadsdeel Centrum van 17 maart 2026

Portefeuille: Monumenten en Erfgoed (52)

Agendapunt: A1

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Starten procedure al dan niet aanwijzen gemeentelijk monument voor Geldersekade 91

Het dagelijks bestuur Stadsdeel Centrum besluit

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Centrum besluit:

1. Kennis te nemen van de aanleiding deze procedure wel/niet aanwijzen als gemeentelijk monument te starten (bijlage 01);
2. Kennis te nemen van de waardestelling van Geldersekade 91 opgesteld door Bureau Monumenten en Archeologie (bijlage 02);
3. Kennis te nemen van het positieve advies van de Commissie Omgevingskwaliteit (bijlage 03);
4. Te besluiten de procedure al dan niet aanwijzen gemeentelijk monument te starten voor Geldersekade 91, voorbescherming op te leggen en de belanghebbenden de gelegenheid bieden hun zienswijze kenbaar te maken over dit voorgenomen besluit.

Kernboodschap

Het dagelijks bestuur van stadsdeel Centrum besluit de procedure te starten die moet leiden tot een wel of geen aanwijzing van Geldersekade 91 als gemeentelijk monument.

Bestuurlijke achtergrond

n.v.t.

Bestuurlijke prioriteit

n.v.t.

Wettelijke grondslag

De aanwijzing van een gemeentelijk monument is op basis van Erfgoedverordening Amsterdam, artikel 3, eerste lid, een bevoegdheid van het college van B&W. Deze bevoegdheid is op grond van de Verordening op de stadsdelen en het stadsgebied Amsterdam 2022 gemandateerd aan het dagelijks bestuur.

Onderbouwing besluit

Ad 1. Het achterhuis van Geldersekade 91 is gelegen achter buurpand Geldersekade 89. Het ooit complete pand is dus in tweeën gesplitst: het voorhuis is nu nummer 89 en het achterhuis hoort nu bij nummer 91. Geldersekade 89 is een rijksmonument (monumentnummer 1149). De verwachting was dat het achterhuis wat kadastraal nu bij nummer 91 hoort maar voorheen bij Geldersekade 89 hoorde, over een zeer bijzonder houtskelet beschikte. Eenzelfde type houtskelet als waar het voorhuis ook over beschikt. Vervolgens is aan de Rijksdienst van het Cultureel Erfgoed gevraagd het achterhuis (nu Geldersekade 91) ook te beschermen als rijksmonument, door bijvoorbeeld de contour van het rijksmonument Geldersekade 89 aan te passen. Dit met als doel het ooit complete

pand (voor- plus achterhuis) te beschermen en dus te waarderen. De Rijksdienst van het Cultureel Erfgoed is echter heel terughoudend in het aanwijzen van nieuwe rijksmonumenten. Dit is in lijn met hun beleid, zie bijlage 01.
Vervolgens heeft stadsdeel Centrum aan Bureau Monumenten en Archeologie de opdracht verleend om zelf het achterhuis te onderzoeken en indien gewenst te beschermen met de status van gemeentelijk monument.

Ad 2. Bureau Monumenten en Archeologie heeft bijgevoegde beschrijving (bijlage 02) over het pand aan Geldersekade 91 opgesteld. De conclusie is dat het pand beschikt over architectonische waarden, zoals het houtskelet uit 1615-1625. De rijke detaillering en ingelaten kinderbinten kennen binnen de context van Amsterdam een hoge mate van zeldzaamheid. Er zijn maar zeer weinig houtskeletten met een vergelijkbare constructie en rijke mate van detaillering bekend. Ook zijn er stedenbouwkundige waarden, cultuurhistorische waarden en is er sprake van gaafheid/herkenbaarheid. De vondst van een onbekend houtskelet in de relatief gave toestand en met het decoratieniveau van het onderhavige geval, is inmiddels een zeldzaamheid in Amsterdam.

Ad 3. De Commissie Omgevingskwaliteit adviseert op 26 januari 2026 (bijlage 03) Geldersekade 91 met bet bijbehorende achterhuis dat gelegen is achter het buurpand Geldersekade 89 maar kadastraal deel uitmaakt van nummer 91, aan te wijzen als gemeentelijk monument. Het woon-winkelhuis met een voorgevel die in deze vorm dateert uit 1881, is van stedenbouwkundige, architectuurhistorische en cultuurhistorische waarde. Het achterhuis (achter nummer 89) vertegenwoordigt een hoge architectonische en zeldzaamheidswaarde vanwege de aanwezigheid van een gedecoreerd en goed bewaard houtskelet uit het eerste kwart van de 17de eeuw.

Advies en afstemming

Het advies van de Commissie Omgevingskwaliteit (d.d. 16 januari 2026) is bijgevoegd in de bijlagen.

Duurzaamheid

Het besluit helpt bij onze doelen voor duurzaamheid. Het besluit zorgt voor:

- Minder uitstoot van broeikassen (klimaatneutrale stad), de productie van nieuwe bouwmaterialen en de bouw van nieuwe gebouwen zijn zeer energie-intensief en gaan gepaard met aanzienlijke CO_2-uitstoot. Door bestaand erfgoed te behouden, onderhouden en te verduurzamen, wordt deze uitstoot vermeden. Hoewel monumentale panden veelal van nature niet energiezuinig zijn, zijn er veel mogelijkheden om ze te verduurzamen zonder hun erfgoedwaarden te verliezen.
- Verminderen en hergebruik van materialen (circulaire stad), monumenten staan er vaak al honderden jaren. Dit betekent dat er in al die tijd geen sloop en nieuwbouw heeft plaatsgevonden, wat een enorme besparing van grondstoffen en energie oplevert. Door erfgoed te behouden en te hergebruiken, wordt het concept van de circulaire economie in de praktijk gebracht. Er wordt minder afval geproduceerd en de behoefte aan nieuwe grondstoffen wordt verminderd.

Participatie

Na de start van de procedure zullen de belanghebbenden om hun zienswijze worden gevraagd. De zienswijzentermijn is 6 weken (conform de Algemene wet bestuursrecht). De zienswijze(n) worden meegewogen bij het nemen van het uiteindelijke besluit.

Gemeente Amsterdam

DB

Financiële onderbouwing

Het aan- of afwijzen van de status van gemeentelijk monument heeft geen financiële gevolgen voor de gemeente.

Communicatie

Binnen de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Buiten de gemeente

In overleg met de communicatieadviseur Bureau Monumenten en Archeologie en de woordvoerder van stadsdeel Centrum.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2026-015145	03COK_advies Geldersekade 91.pdf (pdf)
AD2026-015146	01AntwoordRCEopAanvraagRijksmonument.pdf (pdf)
AD2026-015147	02 Beschrijving_Geldersekade91_achterhuis_Geldersekade89_10.pdf (pdf)
AD2026-015148	04 Contour Geldersekade 91.pdf (pdf)
AD2026-015149	Stadsdeel Centrum (1) Stadsdeel Centrum Voordracht (pdf)

Uitslag

A Akkoord